

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma saugaus ir tvaraus svarbiausiųjų žaliavų tiekimo užtikrinimo sistema ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1724 ir (ES) 2019/1020

[COM(2023) 160 final — 2023/0079 (COD)]

ir dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Saugus ir tvarus svarbiausiųjų žaliavų tiekimas remiant dvejopą pertvarką“

(COM(2023) 165 final)

(2023/C 349/22)

Pranešėjas **Maurizio MENSI**

Bendrapranešėjis **Michal PINTÉR**

Prašymas pateikti nuomonę	Europos Parlamentas, 2023 5 8 Europos Sąjungos Taryba, 2023 5 16
Teisinis pagrindas	SESV 114 ir 304 straipsniai
Atsakingas skyrius	Pramonės permainų konsultacinė komisija
Priimta skyriuje	2023 6 22
Priimta plenarinėje sesijoje	2023 7 12
Plenarinė sesija Nr.	580
Balsavimo rezultatai	
(už / prieš / susilaikė)	183 / 1 / 6

I. REKOMENDACIJOS ⁽¹⁾

EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETAS

1. palankiai vertina Europos Komisijos užmojų parengti nuoseklią ES politiką dėl svarbiausiųjų ir strateginių žaliavų ir dėl vertės grandinių plėtojimo gavybos, rafinavimo ir perdirbimo pramonės sektoriuose, laikantis žaliojo kurso tikslų ir visų susijusių teisės aktų;
2. ragina Europos Komisiją užtikrinti visapusišką požiūrį ir suderintą ES politiką, kad būtų garantuotas reglamentavimo tikrumas investicijoms į žaliavų, jų šalutinių produktų ir būtiniausių naudingųjų iškasenų žvalgybą, gavybą, apdorojimą, rafinavimą ir perdirbimą, atsižvelgiant į ekonomines ir technines galimybes, politikos suderinamumą ir teisinį tikrumą šių sektorių ūkio subjektams;
3. ragina koordinuoti žaliavų politiką su ES socialine politika ir remti ES masto gebėjimų stiprinimą gavybos pramonės įgūdžių srityje, daugiausia dėmesio skiriant esamos darbo jėgos perkvalifikavimui ir kvalifikacijos kėlimui, taip pat ES valstybių narių viešojo administravimo institucijų valdymo pajėgumų stiprinimui;
4. rekomenduoja į svarbiausiųjų ir strateginių žaliavų sąrašus įtraukti kitas medžiagas, kurios yra labai svarbios žaliųjų technologijų ir (arba) švartų technologijų sektoriams, atsižvelgiant į tai, kad tokie sąrašai turi būti reguliariai atnaujinami ir grindžiami išsamiu, skaidriu ir įrodymais pagrįstu svarbos ir (arba) strateginės vertės vertinimu, atliekamu konsultuojantis su pramonės atstovais ir ekspertais;

⁽¹⁾ Šios rekomendacijos papildomos šio dokumento pabaigoje pateikiamais siūlomais pakeitimais.

5. ragina dabartinę ir naująją Europos Komisiją užtikrinti galimybę naudotis konkurencingomis energijos kainomis ir tiksliniu ES gavybos pramonės ir perdirbimo finansavimu, kartu užtikrinant, kad leidimų išdavimo ir licencijų išdavimo procedūros naujiems žaliavų projektams būtų supaprastintos ir sutrumpintos, o bet kokie nauji informacijos teikimo ar audito reikalavimai įmonėms būtų kuo mažesni;
6. remia veiksmingą prekybos apsaugos priemonių įgyvendinimą siekiant apsaugoti naujai rengiamus ES žaliavų projektus ir kovoti su nesąžininga prekyba ir apribojimais, imantis Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) reikalavimus atitinkančių atsakomųjų veiksmų;
7. rekomenduoja teikti pirmenybę svarbiausiosioms ir strateginėms žaliavoms, nurodytoms perdirbimą ir atliekas reglamentuojančiuose teisės aktuose, ir remti antrinių žaliavų, ypač itin svarbių žaliajai pertvarkai, rinkas;
8. rekomenduoja viešosiomis lėšomis remti svarbiausių žaliavų žvalgybos ir gavybos ES teritorijoje projektus, derinant juos su valstybės pagalbos taisyklėmis;
9. rekomenduoja užtikrinti siūlomo Svarbiausių žaliavų akto ir ES antimonopolinių priemonių koordinavimą, kad būtų išvengta netinkamo iškraipymo vidaus rinkoje;
10. siūlo taip pat išnagrinėti konkrečių partnerysčių ir bendradarbiavimo susitarimų su šalimis kandidatėmis galimybes;
11. rekomenduoja užtikrinti tinkamą (aplinkos apsaugos) pusiausvyrą vertinant suderinamumą su kitomis ES politikos sritimis.

II. AIŠKINAMOSIOS PASTABOS / DETALIZAVIMAS

1. 2023 m. kovo 16 d. Komisija kartu su komunikatu pateikė pasiūlymą dėl naujo reglamento, kuriuo siekiama užtikrinti prieigą prie svarbiausių ir strateginių žaliavų (toliau – Svarbiausių žaliavų reglamentas arba Svarbiausių žaliavų aktas). Nors reglamentu nustatoma reglamentavimo sistema, kuria siekiama remti vidaus pajėgumų plėtojimą ir stiprinti svarbiausių žaliavų tiekimo grandinių tvarumą ir žiedžiškumą ES, komunikate siūlomos priemonės, kuriomis būtų remiamas tiekimo grandinių įvairinimas pasitelkiant naujas tarptautines viena kitą papildančias partnerystes.
2. Bendras Svarbiausių žaliavų akto tikslas – spręsti problemas, susijusias su nepakankamai saugia ir tvaria ES prieiga prie svarbiausių žaliavų didinant ES pramonės informuotumą ir mažinant su svarbiausiosiomis žaliavomis susijusią riziką pasaulinėje tiekimo grandinėje, didinant ES svarbiausių žaliavų vertės grandinės pajėgumus vidaus rinkoje ir mažinant ES svarbiausių žaliavų vartojimo aplinkosauginį pėdsaką.
3. Inicatyva, kuria siūlomas nuoseklus ES požiūris į svarbiausių žaliavų tiekimo saugumo gerinimą ir užtikrinimą, padės išvengti galimo konkurencijos iškraipymo ir bendrosios rinkos susiskaidymo, kurie gali atsirasti dėl tokių nesuderintų veiksmų, ir išlaikyti vienodas sąlygas įmonėms ES.

Užtikrinti visapusišką požiūrį ir suderintą ES politiką, kad investicijoms būtų garantuotas reglamentavimo tikrumas

4. Šiuo metu ES yra priklausoma nuo daugelio žaliavų importo (75–100 % tiekiamo kiekio), todėl ji susiduria su pažeidžiamumu tiekimo grandinėse ir dideliu kainų svyravimu. Remiantis EBPO „Global Material Resources Outlook to 2060“ (liet. „Pasaulinė svarbiausių žaliavų perspektyva iki 2060 m.“), prognozuojama, kad iki 2060 m. žaliavų naudojimas pasaulyje beveik dvigubai išaugs, o metalų (tiek pirminių, tiek antrinių) naudojimas didės sparčiausiai. Tuo pat metu ES tenka mažiau nei 5 % pasaulyje gaunamų mineralinių žaliavų. Vien Kinijoje yra apie 75 % pasaulio ličio jonų baterijų elementų gamybos pajėgumų ir dešimt didžiausių pasaulio fotovoltinės (PV) įrangos tiekėjų. Tuo tarpu tik apie 3 % pasaulio ličio jonų baterijų elementų gamybos pajėgumų yra ES.

5. Svarbiausių žaliavų reglamente numatyta nustatyti ir remti strateginius projektus strateginių žaliavų gavybos, apdorojimo ar perdirbimo srityje. Norėdama pritraukti tokias investicijas (jų laikotarpis yra gana ilgas), Komisija turėtų spręsti reglamentavimo tikrumo klausimą. Nuspėjama ir stabili reglamentavimo aplinka yra labai svarbi siekiant pritraukti investicijas ne tik žaliavų žvalgybai ir gavybai, bet ir apdorojimui bei perdirbimui.

6. ES verslo aplinkos stabilumui ir patrauklumui įtakos turi įvairios teisinės sistemos, o dažnai konkuruojantys ir gausėjantys ataskaitų teikimo reikalavimai prisideda prie reglamentavimo netikrumo (žr., *inter alia*, Pramoninių išmetamųjų teršalų direktyvą⁽²⁾, Baterijų reglamentą⁽³⁾, REACH reglamento peržiūrą, atliekų srities teisės aktus, Tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamentą, Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktą, naują ES pramonės politiką, Žiedinės ekonomikos veiksmų planą, Ekologinio projektavimo direktyvą⁽⁴⁾ ir kt.). Todėl labai svarbu vengti dvigubo ar perteklinio reglamentavimo, kad būtų galima pritraukti ir skatinti investicijas į vidaus pramonės pajėgumus žvalgybos, kasybos, rafinavimo, medžiagų apdorojimo ir perdirbimo srityse. Svarbiausių žaliavų aktas turėtų būti grindžiamas Komisijos darbu kitose srityse ir turėtų būti visiškai suderintas su žaliojo kurso tikslais ir atitikti susijusius teisės aktus. Svarbiausių žaliavų politika turėtų būti kuo labiau pagrįsta įrodymais atsižvelgiant į turimus duomenis (žr. 2020 m. Jungtinio tyrimų centro (JRC) „Critical Raw Materials for Strategic Technologies and Sectors in the EU“ (liet. „Perspektyvinis svarbiausių žaliavų strateginėms technologijoms ir sektoriams tyrimas“) arba JRC politikai skirtą mokslinę ataskaitą „Supply chain analysis and material demand forecast in strategic technologies and sectors in the EU“ (liet. „Perspektyvinis ES strateginių technologijų ir sektorių tiekimo grandinės analizės ir medžiagų poreikio tyrimas“).

7. Kitas klausimas yra susijęs su poreikiu suinteresuotiesiems subjektams pateikti tiksliai gaires, kaip strateginių ir svarbiausių žaliavų sąrašai bus įtraukti į ES politiką ir pritaikyti atsižvelgiant į būsimą svarbiausių žaliavų rinkos raidą. Svarbiausių žaliavų sąrašas gali padėti politikos formuotojams pabrėžti tam tikrų medžiagų svarbą ir vaidmenį ES ekonomikoje, tačiau būtina imtis tolesnių veiksmų, jei norima, kad į svarbiausių žaliavų sąrašą įtrauktos medžiagos būtų tinkamai remiamos dabartiniuose ir būsimuose teisės aktuose. Formuojant politiką būtina aiškiai nustatyti svarbiausių žaliavų prioritetus, ypač pramonės politikos, prekybos politikos, valstybės pagalbos, mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų, klimato ir aplinkos, taip pat cheminių medžiagų teisės aktų srityse. Visa ši politika ir jos tikslai turėtų būti suderinti siekiant sukurti palankias sąlygas ir palankią reglamentavimo tvarką svarbiausiosioms žaliavoms ir jų vertės grandinių plėtojimui. Be to, būtina išsamiau paaiškinti, kodėl pirmenybė teikiama projektams, kuriuos vykdančios pagrindinė išgaunama medžiaga nėra nei strateginė, nei svarbiausioji, bet tokie yra šalutiniai produktai (pvz., geležies rūdos gavybos projektas, kurį vykdančią retųjų žemių metalai išgaunami kaip šalutiniai produktai). Be to, reikia paaiškinti „kitų“, t. y. „nestrateginių“ projektų, statusą, kad būtų galima aiškiai suprasti, kaip ir kokiais terminais tokie projektai bus vertinami ir finansiškai remiami. Galiausiai, didesnio prioriteto suteikimas strateginiams žaliavų projektams jokiais aplinkybėmis neturėtų lemti kitų svarbių žaliavų projektų ar projektų prioritetiškumo mažinimo visoje žaliavų vertės grandinėje.

8. Komisijos iniciatyvos žaliavų srityje turėtų būti grindžiamos ne tik teisinio tikrumo užtikrinimu suinteresuotiesiems subjektams, bet ir platesne visuomenės parama. Plečiant kasybos, apdorojimo ir perdirbimo pramonės sektorius bus sukurta naujų darbo vietų ir prisidėta prie ekonominės pažangos, tačiau labai svarbu užtikrinti visuomenės pritarimą. Labai svarbu didinti piliečių informuotumą: Komisija turi įgyvendinti tikslingas komunikacijos strategijas, kad informuotų ES piliečius apie naują, su svarbiausiosiomis žaliavomis susijusių pramonės investicijų naudą, tvarumą ir poveikį aplinkai ir kad spręstų tam tikroms suinteresuotųjų subjektų grupėms, vietos bendruomenėms ir ES piliečiams susirūpinimą keliančius klausimus, susijusius su žvalgybos ir kasybos plėtojimu.

Derinimas su ES socialine politika: remti ES masto gebėjimų stiprinimą gavybos pramonės įgūdžių srityje

9. Žaliavų sektoriuje ES sukurta maždaug 350 000 darbo vietų, taip pat daugiau kaip 30 mln. darbo vietų esama apdirbamosios pramonės sektoriuje ir šioms darbo vietoms išsaugoti reikia patikimo mineralinių žaliavų tiekimo. Norint užtikrinti tvarų žaliavų ir pažangiųjų medžiagų tiekimą ES, iki 2030 m. reikės sukurti daugiau kaip 1,2 mln. naujų darbo vietų⁽⁵⁾. Todėl Svarbiausių žaliavų aktas turėtų būti suderintas su ES socialine politika ir juo turėtų būti remiamos

(2) 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamųjų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) (OL L 334, 2010 12 17, p. 17).

(3) 2023 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/1542 dėl baterijų ir baterijų atliekų, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2008/98/EB bei Reglamentas (ES) 2019/1020 ir panaikinama Direktyva 2006/66/EB (OL L 191, 2023 7 28, p. 1).

(4) 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/125/EB, nustatanti ekologinio projektavimo reikalavimų su energija susijusiems gaminiams nustatymo sistemą (OL L 285, 2009 10 31, p. 10).

(5) EIT žaliavų vertinimas.

gebėjimų stiprinimo pastangos valstybių narių lygmeniu, kad būtų sustiprinti svarbiausių žaliavų tiekimo grandinių, gavybos pramonės, apdorojimo ir perdirbimo sektorių darbo jėgos gebėjimai. Labai svarbu ne tik remti švietimą ir įgūdžių ugdymą akademinėje bendruomenėje, bet ir sutelkti dėmesį į pramonės specialistus žaliavų sektoriuje ir valstybių narių valdžios institucijose, dedant pastangas stiprinti gebėjimus. Tai būtų galima pasiekti įsteigiant naujas (ir arba) remiant jau esamas) specialias institucijas, kurios remtų aukštąjį mokslą ir profesinį mokymą žaliavų sektoriaus srityje, taip pat perkvalifikuotų esamą ES darbo jėgą bei keltų jos kvalifikaciją. Galiausiai, turėtų būti dedama daugiau pastangų kuriant ir remiant pritaikytą mokymąsi ir technologijų perdavimą tarp akademinės bendruomenės, pramonės ir mokslinių tyrimų organizacijų.

Įtraukti kitas žaliųjų technologijų ir (arba) švarių technologijų sektoriams svarbias medžiagas ir užtikrinti suderinamumą su kitomis politikos sritimis.

10. Be medžiagų, kurios Svarbiausių žaliavų akte išvardytos kaip strateginės arba svarbiausiosios medžiagos, yra nesvarbiausių žaliavų, kurios vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu galėtų tapti svarbiausiosiomis. Todėl reikia lankstaus sąrašo, kurį būtų galima lengvai pritaikyti ir kuris turėtų būti reguliariai atnaujinamas, ne rečiau kaip kas dvejus metus ir dažniau, kai to reikia, atsižvelgiant į būsimus pokyčius šioje srityje. Įvairių medžiagų strateginės svarbos vertinimas taip pat turėtų būti atliekamas atsižvelgiant į konkrečius sektorius, kad būtų atspindėta paklausa įvairiuose gamybos sektoriuose. Be to, turėtų būti atliktas galimybių gauti pagrindinių žaliavų vertinimas, kad būtų visapusiškai papildytos Komisijos pastangos remti svarbiausias ir strategines žaliavas.

11. Vertinime turėtų atspindėti ES prioritetai ir poreikiai pereinamojo laikotarpio energetikos srityje galimai iki 2030 m. ir į jį turėtų būti įtrauktos medžiagos, kurių tiekimo sutrikimo rizika šiuo metu nėra akivaizdi, tačiau kurių paklausa sektoriuose, kurie yra itin svarbūs ES priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslams ir žaliajai bei skaitmeninei pertvarkai, arba kurios laikomos būtinausiomis naudingosiomis iškasenomis. Dėmesys šiems prioritetiniams darbotvarkės klausimams taip pat turėtų deramai aprėpti pagrindines vertės grandines, pavyzdžiui, apsirūpinimo maistu saugumo ar medicinos srityje. Medžiagų, kurios turi būti įtrauktos į įvairius sąrašus, nustatymas visada turėtų būti grindžiamas išsamia, skaidria ir aiškiai apibrėžta analize, skirta jų kritinei svarbai ir (arba) strateginei vertei nustatyti, atspindint visą žaliavų vertės grandinę, apdorojimo reikalavimus ir pakaitinių medžiagų prieinamumą. Turėtų būti reguliariai konsultuojamasi su pramonės atstovais ir ekspertais ir turėtų būti užtikrintas veiksmingas ir atviras Komisijos ir pramonės dialogas.

Užtikrinti galimybę ES pramonei naudotis konkurencingomis energijos kainomis ir tiksliniu finansavimu

12. Tebesitęsianti energetikos krizė padarė itin didelį poveikį visoms ES įmonėms, ypač intensyviai energiją vartojantiems sektoriams, įskaitant gavybos ir perdirbimo sektorius. Siekiant užtikrinti gerą ES energijos rinkos veikimą, būtinas suderintas ES atsakas. Bet kokios ES svarbiausių žaliavų politikos sėkmė priklauso nuo patikimos galimybės konkurencingomis kainomis gauti pakankamą kiekį elektros energijos, generuotos nenaudojant iškastinio kuro. EESRK palankiai vertintų esamų finansavimo sistemų reformą, kuri atspindėtų JAV Infliacijos mažinimo akto užmojus: finansavimas būtų labiau orientuotas į komercializacijos etapą ir turėtų padengti veiklos sąnaudas, o ne į dabartinį ES finansavimo prioritetą, susijusį su naujų strateginių projektų MTP etapu. Nors svarbu sutelkti dėmesį į inovatyvias technologijas ir mokslinius tyrimus, gauti produktai taip pat turėtų būti tinkamai remiami komercializacijos etape.

13. Komisijos siekis paspartinti leidimų išdavimo procedūras yra labai sveikintinas ir jam turėtų būti teikiama pirmenybė, siekiant užtikrinti, kad tokių procedūrų trukmė būtų ne ilgesnė kaip 12–18 mėnesių. Nauji, ypatingos svarbos projektai turėtų būti vertinami pagreitintais terminais ir turėtų būti nustatyti griežti ilgiausios leidimų ir (arba) licencijų išdavimo procedūrų trukmės terminai. Nors kiek keičiant leidimų išdavimo procedūras reikėtų siekti jas sutrumpinti ir sumažinti jų sudėtingumą, kartu išlaikant griežtus ASV (aplinkos, socialinius ir valdymo) standartus. Leidimų išdavimo procedūros paspartinimas taip pat užtikrinamas stiprinant vieno langelio principu grindžiamą mechanizmą. Mechanizmui taikomi iš anksto nustatyti terminai, kad centralizuota leidimų išdavimo procedūra taptų veiksmingesnė ir mažiau apsunkinanti. Pakeistos leidimų išdavimo nuostatos turėtų būti taikomos žvalgybos, kasybos, rafinavimo, apdorojimo ir perdirbimo įrenginiams ir jomis turėtų būti užtikrintas pakankamas reglamentavimo tikrumas jų rezultatų atžvilgiu. Be to, visi nauji Svarbiausių žaliavų akte nustatyti informacijos teikimo ar audito reikalavimai turėtų būti apriboti tiek, kiek būtina, kad nebūtų užkraunama papildoma administracinė našta ES įmonėms, nepriklausomai nuo jų dydžio. Numatoma steigti Europos svarbiausių žaliavų valdyba atlieka labai svarbų vaidmenį remiant Svarbiausių žaliavų akto įgyvendinimą, įskaitant leidimų išdavimo procedūras. Šiuo tikslu, siekiant užtikrinti, kad jos stebėsenos užduotys būtų veiksmingos, patartina į valdybą įtraukti ne tik institucinius atstovus, bet ir nepriklausomus techninius šios srities ekspertus.

Kovoti su nesąžininga prekyba ir apribojimais

14. Nepaisant plataus užmojo Svarbiausiųjų žaliavų akto tikslų, esama gamtos kliūčių, susijusių su tam tikrų žaliavų prieinamumu ES, todėl pereinant prie žaliosios ir skaitmeninės ekonomikos importas ir toliau bus labai svarbus.

15. Reikės išlaikyti veiksmingas prekybos apsaugos priemones, kad būtų apsaugotos naujos Europos investicijos ir užtikrintos vienodos sąlygos su trečiosiomis šalimis. Siekiant apsisaugoti nuo trečiųjų šalių vykdomo dempingo, būtina modernizuoti ES prekybos apsaugos priemones. Visų pirma ES turėtų siekti užtikrinti spartesnę prekybos apsaugos priemonių, skirtų kovai su nesąžiningu importu, įgyvendinimą, greičiau ir veiksmingiau atlikti tyrimus ir sudaryti sąlygas anksti plačiai taikyti laikinąsias priemones.

16. ES veiksmai prekybos politikos srityje turėtų papildyti Svarbiausiųjų žaliavų akto ir susijusių politikos sričių, įskaitant socialines teises, tikslus, o pirmenybė turėtų būti teikiama greitam laisvosios prekybos susitarimų sudarymui su daug išteklių turinčiomis šalimis, dėl kurių šiuo metu deramasi arba kurie bus ratifikuoti (Australija, Indonezija ir kt.). Kalbant apie jau sudarytus užsienio prekybos susitarimus, reikėtų įvertinti ir, kai įmanoma, sustiprinti esamas nuostatas, susijusias su energija ir žaliavomis. Taip pat reikėtų atkreipti dėmesį į prekybos politikos ir žaliavoms taikomų muitų taisyklių ir (arba) kilmės taisyklių suderinamumą bei konkrečius klausimus, susijusius su žaliavoms taikomų sankcijų apėjimu.

Teikti pirmenybę svarbiausiosioms ir strateginėms žaliavoms, nurodytoms perdirbimą ir atliekas reglamentuojančiuose teisės aktuose, ir remti antrinių žaliavų rinkas

17. Perdirbimas yra svarbus siekiant sustiprinti ES strateginį savarankiškumą. ES turėtų remti savo atliekų apdorojimo ir perdirbimo pramonę, ruošdama antrines žaliavas, kurias būtų galima perdirbti gamybos procesuose, ir iš dalies pakeisti esamus atliekų teisės aktus, kad pirmenybė būtų teikiama perdirbimui ir svarbiausiųjų bei strateginių žaliavų, turinčių didžiausią techninį ir ekonominį perdirbimo potencialą (galimybes) žiedžiškumui. Ji taip pat turėtų remti antrinių žaliavų rinkas. Kalbant apie antrines žaliavas, EESRK siūlo imtis priemonių siekiant sukurti gerai veikiančias rinkas ir kuo labiau sumažinti metalo laužo praradimą.

18. Antrinės žaliavos gali padėti mažinti priklausomybę nuo tam tikrų svarbiausiųjų žaliavų, todėl jos turėtų būti įtrauktos į Svarbiausiųjų žaliavų akto taikymo sritį. Vienas iš daugelio pavyzdžių yra veiksmingas juodųjų metalų laužo perdirbimas, galintis sumažinti žaliavų tiekimo poreikius metalo gamybai. Numatoma, kad juodųjų metalų laužo iki 2030 m. sumažės, todėl gali sutrikti tiekimas, o jis yra labai svarbi energetikos pertvarkos sudedamoji dalis.

19. Svarbiausiųjų žaliavų akte turėtų būti užtikrinta pramonės ir elektrinių transporto priemonių prieiga prie visų svarbiausiųjų medžiagų. Tai apima ne tik retųjų žemių elementus, manganą, žaliajai pertvarkai būtinas medžiagas, įskaitant plieną, aliuminį ir varį, pramonines naudingąsias iškaskenas, grafitą ar nikelį, bet ir antrines žaliavas. Metalai yra viena iš esminių žaliosios pertvarkos infrastruktūros įgalinimo priemonių, todėl tokios įgalinančios priemonės turėtų būti tinkamai nustatytos ir į jas turėtų būti tinkamai atsižvelgta pagal Svarbiausiųjų žaliavų aktą visose jų vertės grandinėse.

Ekonominiai ir aplinkosaugos svarbiausiųjų žaliavų gavybos teršiamojo poveikio tyrimai: derinimas su valstybės pagalbos nuostatomis

20. Atsižvelgiant į tai, kad yra daug netikrumo, susijusio su faktiniu svarbiausiųjų žaliavų buvimu ES, rizika, susijusi su žvalgybos ir gavybos projektų pradžia ES teritorijoje, bus pagrįstai prisiimta tik tuo atveju, jei ji bus finansiškai remiama viešosiomis lėšomis. Kadangi Svarbiausiųjų žaliavų akte taip pat reikalaujama, kad tokios kampanijos atitiktų žaliojo kurso tikslus, EESRK teigia, kad viešąjį finansavimą būtų lengviau skirti, jei gavyba būtų grindžiama preliminariais ekonominiais ir aplinkos tyrimais, kuriuose būtų įvertintas svarbiausiųjų žaliavų gavybos teršiamasis poveikis.

21. Jei tokie preliminarūs tyrimai nepatenka į Svarbiausiųjų žaliavų akte numatytų strateginių projektų sritį, jų viešasis finansavimas turėtų būti skatinamas derinant su valstybės pagalbos taisyklėmis, konkrečiau – su naujai priimtu 2023 m. Bendrojo bendrosios išimties reglamento pakeitimu atsižvelgiant į žaliąjį kursą. Minėti preliminarūs tyrimai iš tiesų turi būti laikomi „pagalba aplinkos apsaugai“ arba „pagalba moksliniams tyrimams, plėtrai ir inovacijoms“, o kai juose dalyvauja kelios valstybės narės – „bendriems Europos interesams svarbiais projektais“ (BEISP).

22. Veiksmingas derinimas su ES valstybės pagalbos priemonėmis jau pradiniam mokslinių tyrimų ir plėtros etape iš tiesų galėtų užtikrinti, kad viešasis finansavimas, kuriuo remiamas tolesnis strateginių projektų įgyvendinimas, būtų veiksmingai nukreiptas tvariems tikslams siekti, o konkrečiu BEISP atveju – kad būtų siekiama suderintų rezultatų. Viešojo finansavimo mechanizmai (pvz., galimybės greitai ir lengviau pasinaudoti tokiais finansiniais mechanizmais kaip paskolos, paskolų garantijos ir dotacijos) taip pat gali būti taikomi tik investicijoms, kurias ES įmonės atlieka pagal LPS projektus.

Antimonopolinės priemonės: Susijungimų reglamentas, kuriuo siekiama naudoti ES svarbiausių žaliavų perdėbimo ir gavybos lyderiams

23. Atsižvelgiant į tai, kad ES vis dar neištirtos galimybės išsityti svarbiausių žaliavų ir į faktą, jog reikia didelių investicijų, saugiai ir tvariai svarbiausių žaliavų tiekimo grandinei sukurti, gali būti tikslinga pritaikyti kai kurias ES antimonopolines priemones, kad būtų lengviau siekti Svarbiausių žaliavų akte nustatytų tikslų, kartu vengiant netinkamo konkurencijos iškraipymo vidaus rinkoje (pvz., gali būti naudinga lanksčiau ir tvariau taikyti susijungimų kontrolės sistemą, atsižvelgiant ne tik į žaliajo kurso tikslus (kaip jau yra numatę Europos Komisija), bet ir į Svarbiausių žaliavų akto tikslus).

24. Dėl to būtų patartina vertinti susijungimus atsižvelgiant į strateginius projektus, kurie turi būti įgyvendinti pagal Svarbiausių žaliavų aktą, kad būtų užtikrinta tinkama įvairių susijusių interesų pusiausvyra.

25. Todėl konkurencijos institucijos turėtų būti raginamos apsvarstyti naujų rūšių veiksmingumą, t. y. sumažinti tiekimo sutrikimus ir didinti pramonės pasirengimą išorinio svarbiausių žaliavų trūkumo atveju. Atliekant tokius vertinimus taip pat reikėtų atsižvelgti į Komisijos tikslą sutelkti suinteresuotų svarbiausių žaliavų pirkėjų paklausą ir galiausiai prisidėti prie dabartinių aukštų kainų mažinimo.

Tarptautinis bendradarbiavimas ir išteklių įvairinimas: šalių kandidačių dalyvavimas ir derinimas su dvišaliu bendradarbiavimu tarptautiniuose forumuose

26. Atsižvelgdamas į Komisijos tikslą įvairinti svarbiausių žaliavų išorės šaltinius, EESRK rekomenduoja išnagrinėti konkrečių partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimų, be kita ko, su šalimis kandidatėmis, galimybes. Tokios partnerystės gali apimti ES finansuojamus projektus, kuriais siekiama rengti žvalgybos kampanijas naujose atrinktose vietose ir (arba) kasybos vietose, kurių buvo atsisakyta, atsižvelgiant į strateginius projektus, kurie bus pradėti ES valstybėse narėse pagal naujus Komisijos pasiūlymus.

27. Tokios partnerystės gali priklausyti nuo šalių kandidačių išpareigojimų greičiau suderinti savo aplinkos politiką su ES *acquis*. Tokių partnerystės įtraukimas į šiuo metu vykstančias stojimo derybas gali duoti dvejopos naudos visai ES, nes padidėtų tikimybė, kad ateityje padaugės svarbiausių žaliavų vidaus šaltinių, o šalims kandidatėms būtų lengviau laikytis ES aplinkos teisės aktų (pvz., atliekų, vandens, pramoninės taršos ir oro kokybės srityse).

28. Svarbiausių žaliavų aktas turi būti suderintas ne tik su kitomis ES politikos sritimis ir tarptautinės prekybos veiksmais, bet ir su dvišaliu bendradarbiavimu, kurį ES vykdo tarptautiniuose forumuose (t. y. ES ir JAV bendradarbiavimas tokiuose forumuose kaip Apsirūpinimo naudingosiomis iškasenomis partnerystė, Konferencija dėl svarbiausių medžiagų ir naudingųjų iškasenų ir Tarptautinės energetikos agentūros svarbiausių naudingųjų iškasenų darbo grupė, kurią neseniai sustiprino ES ir JAV energetikos taryba).

29. Kalbant apie svarbiausias žaliavas, Svarbiausių žaliavų aktas turi suteikti ES ne tik vidaus, bet ir išorės savarankiškumą nustatant naujus standartus pasaulinėje arenoje, kai reikia užtikrinti jų atitinkamų tiekimo grandinių saugumą ir tvarumą. Jei ES atliks standartų kūrėjos vaidmenį pasaulinėje arenoje, tai dar labiau padidins galimybes pasiekti bendrus Komisijos pasiūlyme nustatytus tikslus kovoti su teršalais ir nesąžiningos prekybos svarbiausiosiomis žaliavomis praktika visame pasaulyje.

Ilgalaikiai ir trumpalaikiai tikslai vertinant suderinamumą su kitomis ES politikos sritimis: tinkamos (aplinkos) pusiausvyros užtikrinimas

30. Apibendrinant, negalima atmesti galimybės, kad ilguoju laikotarpiu siekiant veiksmingai įgyvendinti Svarbiausiųjų žaliavų aktą gali prireikti pakeisti tam tikrus konkrečius, su Svarbiausiųjų žaliavų aktu glaudžiai susijusius žaliojo kurso tikslus trumpuoju laikotarpiu. Iš tiesų (beveik) savarankiškos ES perspektyva, net jei reikia daugiau laiko, kad ji būtų visiškai veiksminga, galiausiai ilgainiui gali padėti pasiekti tvarumo ir (arba) poveikio klimatui neutralumo tikslus (taip pat atsižvelgiant į santykinai didesnę taršą, kurią kai kuriose besivystančiose šalyse sukelia dabartinių medžiagų gamybos būdai).

III. SIŪLOMI PAKEITIMAI COM(2023) 160 final

1 pakeitimas

29 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	EESRK pakeitimas
(29) labai svarbu užtikrinti privačias bendrovių, finansinių investuotojų ir perkančiųjų įmonių investicijas. Tais atvejais, kai vien privačių investicijų nepakanka, veiksmingam projektų įgyvendinimui svarbiausiųjų žaliavų vertės grandinėje gali prireikti viešosios paramos, pavyzdžiui, garantijų, paskolų arba investicijų į nuosavą ir kvaziniuosavą kapitalą. Ši viešoji parama gali būti laikoma valstybės pagalba. Tokia pagalba turi būti skatinamojo poveikio, būtina, tinkama ir proporcinga. Dabartinėse valstybės pagalbos gairėse, kurios neseniai buvo nuodugnai peržiūrėtos atsižvelgiant į dvejetainę pertvarkos tikslus, numatyta daug galimybių tam tikromis sąlygomis remti investicijas svarbiausiųjų žaliavų vertės grandinėje;	(29) labai svarbu užtikrinti privačias bendrovių, finansinių investuotojų ir perkančiųjų įmonių investicijas. Tais atvejais, kai vien privačių investicijų nepakanka, veiksmingam projektų įgyvendinimui svarbiausiųjų žaliavų vertės grandinėje gali prireikti viešosios paramos, pavyzdžiui, garantijų, paskolų arba investicijų į nuosavą ir kvaziniuosavą kapitalą. Ši viešoji parama gali būti laikoma valstybės pagalba. Tokia pagalba turi būti skatinamojo poveikio, būtina, tinkama ir proporcinga. Dabartinėse valstybės pagalbos gairėse, kurios neseniai buvo nuodugnai peržiūrėtos atsižvelgiant į dvejetainę pertvarkos tikslus, numatyta daug galimybių tam tikromis sąlygomis remti investicijas svarbiausiųjų žaliavų vertės grandinėje. Komisija ir valstybės narės turėtų aiškiau nurodyti, kaip būtų naudojamos valstybės pagalbos taisyklės ir numatyti subsidijų, paskolų ir mokesčių kreditų mechanizmus esamiems ES pramonės pajėgumams remti ir naujiems įrenginiams steigti ES ir patikimose trečiojoje šalyse partnerėse. Šie mechanizmai turėtų būti orientuoti ir į veiklos, ir į kapitalo išlaidas;

Paaiškinimas

Dabartinės valstybės pagalbos priemonės yra neaiškios ir jose nenumatyti mechanizmai, kuriais būtų remiami esami pramonės pajėgumai, kuriuos smarkiai paveikė sparčiai didėjančios energijos kainos ir naujų svarbiausiųjų žaliavų įrenginių kūrimas ES ir už jos ribų.

2 pakeitimas

1 straipsnio 2 dalies a punktas (naujas punktas)

Komisijos siūlomas tekstas	EESRK pakeitimas
	a) <i>skaidrios ir aiškiai apibrėžtos medžiagu, kurios turi būti įtrauktos į strateginių žaliavų sąrašą, vertinimo metodikos, panašios į svarbiausiųjų žaliavų sąrašui taikomą metodiką, be kita ko, naudojant techninės informacijos suvestines. Prie būsimų strateginių ir svarbiausių žaliavų sąrašų turėtų būti pridėtas galiojančių ES teisės aktų poveikio vertinimas ir jų poveikis į tuos sąrašus įtrauktoms medžiagoms.</i>

Paaiškinimas

Svarbiausios žaliavos vertinamos atliekant svarbos vertinimą, grindžiamą konkrečia metodika, kuri apima ilgą ir išsamų vertinimo procesą, prie kurio prisideda išorės ekspertai, pramonės atstovai ir mokslinių tyrimų institutai. Tačiau, priešingai, strateginių žaliavų nustatymas nebuvo pagrįstas paskelbta metodika ir neapėmė ankstesnių konsultacijų. Jei strateginės žaliavos įtraukiamos į svarbiausiųjų žaliavų sąrašą (2 priedas), tai leidžia manyti, kad visos medžiagos atitinka pagal svarbiausiųjų žaliavų metodiką nustatytas ribas, o ši metodika yra klaidinanti.

3 pakeitimas

1 straipsnio 3 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	EESRK pakeitimas
3. Jeigu, remdamasi 42 straipsnyje nurodyta ataskaita, Komisija padaro išvadą, kad tikėtina, jog Sąjunga nepasieks 2 dalyje nustatytų tikslų, Komisija įvertina galimybes pasiūlyti priemones arba pasinaudoti savo įgaliojimais Sąjungos lygmeniu ir šių veiksmų proporciumą, siekiant užtikrinti, kad tie tikslai būtų įgyvendinti.	3. Jeigu, remdamasi 42 straipsnyje nurodyta ataskaita, Komisija padaro išvadą, kad tikėtina, jog Sąjunga nepasieks 2 dalyje nustatytų tikslų, ji suteikia tam tikro lygio lankstumą, kad geriausiai atspindėtų tikslinės žaliavos vertės grandinės unikalumą, nes kiekviena medžiaga turi specifinių savybių ir iššūkių, susijusių su jos gavimu, apdorojimu ir perdirbimu. Komisija daug dėmesio turėtų skirti esamų pajėgumų išsaugojimui ir rėmimui. Reikėtų skatinti atvirą ir nuolatinį pramonės ir politikos formuotojų dialogą siekiant nustatyti lyginamuosius dydžius, kurie būtų techniškai ir ekonomiškai įmanomi bei atitiktų ES tikslus.

Paaiškinimas

Gavimo, apdorojimo ir perdirbimo lyginamieji dydžiai yra pernelyg bendro pobūdžio ir nerealistiški, todėl gali turėti nenumatytų ir neigiamų pasekmių. Nuostatos turėtų būti atidžiai apsvaistytos atsižvelgiant į ekonominius ir techninius sunkumus, susijusius su jų įgyvendinimu, ir į pernelyg didelės naštos ES pramonei, visų pirma MVĮ, riziką.

4 pakeitimas

I priedas

Komisijos siūlomas tekstas	EESRK pakeitimas
I PRIEDAS Strateginės žaliavos 1 skirsnis Strateginių žaliavų sąrašas Strateginėmis laikomos šios žaliavos: a) bismutas b) boras (<i>naudojamas metalurgijos srityje</i>) c) kobaltas d) varis e) galis f) germanis g) litis (<i>tinkamas baterijoms gaminti</i>) h) <i>magnio metalas</i> i) manganas (<i>tinkamas baterijoms gaminti</i>) j) <i>gamtinis grafitas (tinkamas baterijoms gaminti)</i> k) nikelis (<i>tinkamas baterijoms gaminti</i>) l) platinos grupės metalai m) <i>magnetams gaminti naudojami</i> retųjų žemių elementai (Nd, Pr, Tb, Dy, Gd, Sm ir Ce) n) <i>silicio metalas</i> o) <i>titano metalas</i> p) volframas	I PRIEDAS Strateginės pirminės ir antrinės žaliavos 1 skirsnis Strateginių žaliavų sąrašas Strateginėmis laikomos šios pirminės ir antrinės žaliavos, įskaitant atitinkamus metalus nešėjus ir naudingąsias iškasenas, su kuriais šios strateginės žaliavos išgaunamos: a) bismutas b) boras c) kobaltas d) varis (da) juodųjų metalų laužas (įskaitant nerūdijantįjį) e) galis f) germanis g) litis (ga) magnezitas ir (arba) magnezija h) magnis i) manganas j) grafitas k) nikelis (ka) fosforas (kb) kalio karbonatas l) platinos grupės metalai m) retųjų žemių elementai (Nd, Pr, Tb, Dy, Gd, Sm ir Ce) n) silicis o) titanas p) volframas (pa) cinkas

5 pakeitimas

II priedas

Komisijos siūlomas tekstas	EESRK pakeitimas
II PRIEDAS Svarbiausios žaliavos 1 skirsnis Svarbiausių žaliavų sąrašas Svarbiausiosiomis laikomos šios žaliavos: a) stibis b) arsenas c) boksitas d) baritas e) berilis f) bismutas g) boras h) kobaltas i) koksinės anglys j) varis k) putnagas (lauko špatas) l) fluoritas m) galis n) germanis o) hafnis p) helis q) sunkieji retųjų žemių elementai r) lengvieji retųjų žemių elementai s) litis t) magnis u) manganas v) gamtinis grafitas w) nikelis (tinkamas baterijoms gaminti) x) niobis y) fosfatinės uolienos z) fosforas	II PRIEDAS Svarbiausios pirminės ir antrinės žaliavos 1 skirsnis Svarbiausių žaliavų sąrašas Svarbiausiosiomis laikomos šios pirminės ir antrinės žaliavos, įskaitant atitinkamus metalus ir naudingąsias iškasenas nešėjus, su kuriais šios svarbiausios žaliavos yra išgaunamos: a) stibis b) arsenas c) boksitas d) baritas e) berilis f) bismutas g) boras h) kobaltas i) koksinės anglys j) varis k) putnagas (lauko špatas) (ka) juodųjų metalų laužas (įskaitant nerūdijantįjį) l) fluoritas m) galis n) germanis o) hafnis p) helis q) sunkieji retųjų žemių elementai r) lengvieji retųjų žemių elementai s) litis (sa) magnezitas ir (arba) magnezija t) magnis u) manganas v) grafitas w) nikelis x) niobis y) fosfatinės uolienos z) fosforas

Komisijos siūlomas tekstas	EESRK pakeitimas
(aa) platinos grupės metalai	(aa) platinos grupės metalai
(bb) skandis	(aaa) kalio karbonatas
(cc) silicio metalas	(bb) skandis
(dd) stroncis	(cc) silicio metalas
(ee) tantalas	(dd) stroncis
(ff) titano metalas	(ee) tantalas
(gg) volframas	(ff) titano metalas
(hh) vanadis	(gg) volframas
	(hh) vanadis
	ii) cinkas

4 ir 5 pakeitimų paaiškinimas

Tam tikras medžiagas paprastai galima kasti tik kartu su kitu netauriuoju metalu, pvz., retųjų žemių elementus su geležies rūda, ir negalima jų kasti atskirai. Be to, tam tikros medžiagos yra būtinos kitų medžiagų, pvz., lydyklų magnezito, gamybos, rafinavimo ir perdirbimo ekosistemoje – be šios medžiagos metalų ir (arba) medžiagų neįmanoma perdirbti aukštoje temperatūroje. Turėtume vengti apribojimų šioje srityje (tiek svarbiausiosioms, tiek strateginėms žaliavoms) ir vengti nustatyti konkretų konkrečių žaliavų naudojimą vertės grandinėje. Priešingu atveju reikalavimus atitiktų tik paskutinis rafinavimo etapas, bet ne gavyba.

Pereinant prie mažo anglies dioksido pėdsako ir žiedinės ekonomikos, antrinės žaliavos tampa vis svarbesnės, nes jos padeda mažinti priklausomybę nuo pirminių žaliavų, remti efektyvų išteklių naudojimą, atliekų mažinimą ir tvarumą. Be to, kai kurios iš šių medžiagų yra būtinos pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimui, žaliajai pertvarkai ir nulinio grynojo kiekio tikslams pasiekti.

6 pakeitimas

2 straipsnio 15 punktą (naujas punktą)

Komisijos siūlomas tekstas	EESRK pakeitimas
	15) Strateginių žaliavų projektas – bet koks planuojamas įrenginys arba planuojamas reikšmingas esamo įrenginio, kuriame vykdoma II priede išvardytų žaliavų gavyba, apdorojimas ar perdirbimas, išplėtimas ar paskirties keitimas, įskaitant tuos atvejus, kai šios žaliavos susidaro kaip žaliavų nešėjų, neišvardytų I arba II priede, gavybos ir apdorojimo šalutiniai produktai.

Paaiškinimas

Strateginės žaliavos dažnai yra metalo nešėjo (netauriujo metalo) arba mineralinių medžiagų nešėjų šalutiniai produktai. Būtina pateikti daugiau paaiškinimų dėl tokių netauriųjų metalų, metalų nešėjų ir naudingųjų iškasenų nešėjų gavybos projektų įtraukimo į Svarbiausiųjų žaliavų akto strateginių projektų sritį.

7 pakeitimas

3a straipsnis (naujas straipsnis)

Komisijos siūlomas tekstas	EESRK pakeitimas
	3a straipsnis 1. Antrinės žaliavos įtraukiamos į strateginių (I priedas) ir svarbiausiųjų (II priedas) žaliavų sąrašus. 2. Komisija ne rečiau kaip kas dvejus metus peržiūri ir, jei reikia, atnaujina strateginių ir svarbiausiųjų antrinių žaliavų, įtrauktų į I ir II priedus, sąrašą, atsižvelgdama į jų strateginį vaidmenį priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo ir žaliosios pertvarkos srityse, prognozuojamą didelį paklausos augimą arba jos trūkumą pasauliniu mastu, sunkumus didinant surinkimą ir (arba) išgavimą ES, didelį svarbiausiųjų žaliavų išgavimo ES potencialą.

Paiškinimas

Antrinės žaliavos atlieka svarbų vaidmenį mažinant Europos pramonės sričių priklausomybę nuo iškastinio kuro, ypač tose srityse, kuriose gaminamos strateginės technologijos žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai. Pripažįstant jų strateginę vertę remiamas atsakingas naudojimas ir mažinama pirminių medžiagų gavyba. Strateginių žaliavų sąrašė turėtų būti sudarytas strateginių antrinių žaliavų sąrašas, atsižvelgiant, *inter alia*, į šiuos kriterijus: strateginį vaidmenį mažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro ir vykdant žaliąją pertvarką, prognozuojamą pasaulinės paklausos augimą, sunkumus, susijusius su surinkimu, naudojimu ar perdirbimu ES, didelį svarbiausiųjų žaliavų išgavimo potencialą. Vertinant reikėtų atsižvelgti į naujausius turimus duomenis, taip pat į numatomą pasiūlos ir paklausos raidą per atitinkamą bazinį laikotarpį, kad ateityje būtų galima spręsti trūkumo ar tiekimo sutrikimų problemas.

8 pakeitimas

5 straipsnio 1 dalies c punktas

Komisijos siūlomas tekstas	EESRK pakeitimas
c) projektas būtų įgyvendinamas tvariai, visų pirma kiek tai susiję su poveikio aplinkai stebėseną, prevencija ir mažinimu, socialiai atsakinga veikla, įskaitant pagarbą žmogaus ir darbuotojų teisėms, kokybiškų darbo vietų kūrimo galimybėmis ir prasmingu bendradarbiavimu su vietos bendruomenėmis ir atitinkamais socialiniais partneriais, taip pat skaidria verslo veikla laikantis tinkamos atitikties užtikrinimo politikos, siekiant užkirsti kelią neigiamam poveikiui tinkamam viešojo administravimo veikimui, be kita ko, korupcijai ir kyšininkavimui, ir kuo labiau sumažinti šį poveikį;	c) projektas būtų įgyvendinamas tvariai, visų pirma kiek tai susiję su poveikio aplinkai stebėseną, prevencija ir mažinimu, ypač ilguoju laikotarpiu ir pasauliniu mastu, socialiai atsakinga veikla, įskaitant pagarbą žmogaus ir darbuotojų teisėms, kokybiškų darbo vietų kūrimo galimybėmis ir prasmingu bendradarbiavimu su vietos bendruomenėmis ir atitinkamais socialiniais partneriais, taip pat skaidria verslo veikla laikantis tinkamos atitikties užtikrinimo politikos, siekiant užkirsti kelią neigiamam poveikiui tinkamam viešojo administravimo veikimui, be kita ko, korupcijai ir kyšininkavimui, ir kuo labiau sumažinti šį poveikį;

Paiškinimas

Reikia rasti tinkamą pusiausvyrą tarp ilgalaikių tvarumo tikslų ir trumpalaikių tikslų (taip pat atsižvelgiant į palyginti didesnę taršą, kurią sukelia dabartiniai medžiagų gavybos metodai kai kuriose besivystančiose šalyse, ir į tai, kad gyvename toje pačioje planetoje).

9 pakeitimas

19 straipsnio 1 dalies e punktą (naujas punktas)

Komisijos siūlomas tekstas	EESRK pakeitimas
	e) nesąžiningą prekybos praktiką. Kad užtikrintų vienodas sąlygas Komisija toliau taiko ir stiprina prekybos apsaugos priemones. ES taip pat turėtų teikti pirmenybę PPO reikalavimus atitinkančių paskatų nustatymui, kad visame pasaulyje būtų užtikrintos vienodos sąlygos. Tai galėtų būti vartotojų paskatos tvarioms Europos žaliavoms arba parama pažangesnių įrenginių gamybai.

Paaiškinimas

Europos žaliavų pramonė yra nepalankioje konkurencinėje padėtyje pasaulyje ir turi būti užtikrinta, kad prekybos apsaugos priemonės bus naudojamos siekiant apsaugoti pramonę nuo nesąžiningos prekybos praktikos.

10 pakeitimas

35 straipsnio 1 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	EESRK pakeitimas
1. Tarybą sudaro valstybių narių ir Komisijos atstovai. Jai pirmininkauja Komisija.	1. Tarybą sudaro valstybės narės, Komisijos atstovai bei nepriklausomi techniniai ekspertai . Jai pirmininkauja Komisija.

Paaiškinimas

Numatoma Europos svarbiausiųjų žaliavų taryba atlieka labai svarbų vaidmenį remiant Svarbiausiųjų žaliavų akto įgyvendinimą, įskaitant leidimų išdavimo procedūras. Šiuo tikslu, siekiant užtikrinti, kad jos stebėsenos užduotys būtų veiksmingos, patartina į Tarybą įtraukti ne tik institucinius atstovus, bet ir nepriklausomus šios srities techninius ekspertus.

Bruselis, 2023 m. liepos 12 d.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Oliver RÖPKE